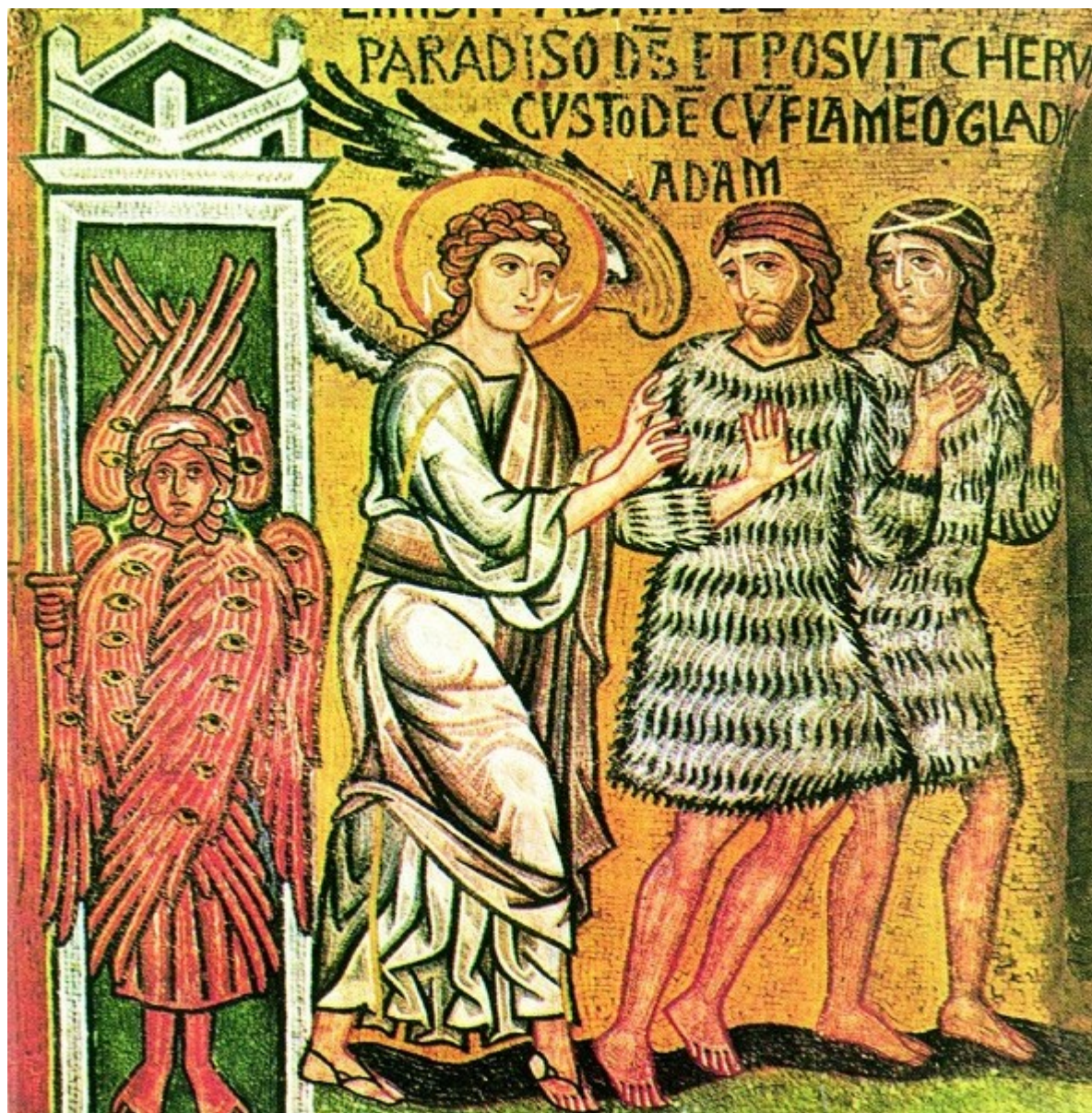

Η Έξωση του Αδάμ και η Νηστεία

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Κυριακή της Τυρινής και οι θειότατοι Πατέρες θέσπισαν κατ’ αυτή την ημέρα να “ποιούμεθα τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἀπὸ τοῦ Παραδείσου τῆς τρυφῆς ἐξορίας τοῦ Πρωτοπλάστου Ἀδάμ” (Συναξάρι ἀπὸ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ὁρθροῦ τῆς Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς).

Όπως πληροφορεί το βιβλίο της Γενέσεως, ο Θεός “ἔπλασεν τὸν ἄνθρωπον, χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν καὶ ἐφύτευσεν ὁ Θεὸς παράδεισον ἐν Ἑδὲμ κατὰ ἀνατολὰς καὶ ἔθετο ἐκεῖ τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἔπλασε” (Γεν. 2,7-8). Καὶ διέταξε ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ “ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φαγῇ, ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν, οὐ φάγεσθε ἀπ’ αὐτοῦ· ἥ δ’ ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ’ αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε” (Γεν. 2,16-17).

Όμως οἱ Πρωτόπλαστοι (Ἀδὰμ καὶ Εὐά) παρήκουσαν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, “εἶδον ὅτι τὸ ξύλον τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν καλὸν εἰς βρώσιν καὶ ὅτι ἄρεστόν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν καὶ καὶ ἔφαγον” (Γεν. 3,6). Ἡ ἐντολὴ ποὺ δόθηκε στοὺς Πρωτοπλάστους δὲν ἦταν ἄλλη ἀπὸ τὴν ἐντολὴν τῆς νηστείας καὶ δόθηκε ὅχι ὡς στέρηση τῆς ἐλευθερίας τῶν Πρωτοπλάστων ἀλλὰ ὡς γύμνασμα ψυχῆς καὶ σώματος. Όμως ἡ γαστριμαργία τῶν Πρωτοπλάστων ἀπέτελεσε τὴν αἰτία τῆς

έξωσής τους από τον Παράδεισο της τρυφής σύμφωνα με τον Ισίδωρο τον Πηλουσιώτη. Η δε πρόσβαση που οδηγούσε στο δέντρο της ζωής έκλεισε από τη φλογίνη ρομφαία, την οποία τοποθέτησε ο ίδιος ο Θεός για να απαγορεύει την πρόσβαση του Αδάμ στο ξύλο της ζωής (Γεν. 3,22-24).

Αυτήν την ανάμνηση οι θειότατοι Πατέρες προβάλλουν μια μέρα πριν την έναρξη της Μεγάλης Τεσσαρακοστής προτάσσοντας το θεσμό της νηστείας, αφενός ως νομοθετημένη εντολή από τον ίδιο το Θεό μέσα στον Παράδεισο, αφετέρου ως ωφέλιμο φάρμακο για την ανθρώπινη φύση.

Όμως ο τρόπος εφαρμογής της νηστείας δεν είναι τυπολατρικός, όπως φρονούσαν οι Φαρισαίοι της εποχής του Χριστού, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την περίπτωση του Φαρισαίου από την περίφημη παραβολή του Τελώνου και του Φαρισαίου, με την οποία ξεκινά το Τριώδιο, δηλ. το λειτουργικό εκείνο βιβλίο της Εκκλησίας που επεκτείνεται σε μια περίοδο μερικών εβδομάδων μέχρι και το Μεγάλο Σάββατο. Η περίπτωση του Φαρισαίου αποτελεί ίσως το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα τήρησης του Νόμου και εφαρμογής της νηστείας με τυπολατρικό καθαρά χαρακτήρα, ο οποίος τρόπος πολλές φορές προκαλούσε την αντίδραση των προφητών της Παλαιάς Διαθήκης, που καταφέρονταν όχι κατά της νηστείας ως θεσμού αλλά κατά του τρόπου εφαρμογής της, διότι ο τρόπος αυτός δεν ήταν ευάρεστος προς το Θεό.

Για παράδειγμα, ο προφήτης Ησαΐας καταφέρεται εναντίον όλων αυτών που νηστεύουν απέχοντας μόνο από τις υλικές τροφές λέγοντας ότι τέτοιου είδους νηστεία δεν είναι αρεστή στο Θεό όταν επικρατεί αδικία μεταξύ των ανθρώπων. Η νηστεία κατά τον προφήτη Ησαΐα είναι ενωμένη με την αγάπη για τον πλησίον.

Τον ορισμό της αληθινής νηστείας καθώς και τον τρόπο, με τον οποίο πρέπει να συμπεριφέρεται ο χριστιανός κατά την περίοδο της αποκαλύπτει ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός στη διήγηση του κατά Ματθαίον Ευαγγελίου παραγγέλλοντας: “*Όταν νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποὶ· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ*” (Ματθ. 6,16-18).

Ο Άγιος Γρηγόριος Νύσσης ερμηνεύοντας το θεσμό της νηστείας αναφέρει πως η νηστεία αποτελεί το θεμέλιο λίθο της αρετής και νομοθετήθηκε για την καθαρότητα της ψυχής του ανθρώπου.

Η Ορθόδοξος Εκκλησία έμεινε πιστή στην παράδοση της νηστείας αποβλέποντας

φυσικά και στις υπόλοιπες αρετές που συνοδεύουν τη νηστεία ώστε να οδηγήσει τους πιστούς σε ένα ολοκληρωτικό άνοιγμα στη χάρη του Κυρίου Ιησού Χριστού ενώ περιμένουν την επάνοδό Του.

Μάλιστα η Εκκλησία θέλοντας να μεταδώσει το μήνυμα και το περιεχόμενο της αληθινής νηστείας και του τρόπου εφαρμογής της ψάλλει, κατά την Τετάρτη της Α' Εβδομάδος των Νηστειών: *“Νηστεύοντες ἄδελφοὶ σωματικῶς, νηστεύσωμεν καὶ πνευματικῶς, λύσωμεν πάντα σύνδεσμον ἀδικίας, διαρρήξωμεν στραγγαλιάς, βιαίων συναλλαγμάτων· πᾶσαν συγγραφὴν ἄδικον διασπάσωμεν, δώσωμεν πεινῶσιν ἄρτον, καὶ πτωχοὺς ἀστέγους εἰσαγάγωμεν εἰς οἴκους, ἵνα λάβωμεν παρὰ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, τὸ μέγα ἔλεος”*.

Η αποχή του ανθρώπου όχι μόνο από ορισμένα είδη τροφών αλλά και από ποσότητες τροφής συμβάλλει στη χαλιναγώγηση των επιθυμιών και στην ενδυνάμωση του αγώνα κατά των παθών και της αμαρτίας. Όμως η νηστεία δεν περιορίζεται μόνο σε αποχή από τροφή, αλλά διευρύνεται σε γενικότερη πνευματική άσκηση, που πλαισιώνεται με την προσευχή, την καταπολέμηση των παθών, την καλλιέργεια της αρετής και την προσφορά ελεημοσύνης. Ο Ευσέβιος Καισαρείας προτρέπει τον νηστεύοντα να είναι ελεήμων και όχι άρπαγας διότι εάν νηστεύει και δεν παρέχει ελεημοσύνη στον πεινώντα τότε η νηστεία που τηρεί δεν έχει κανένα όφελος.

Ο Ιερός Χρυσόστομος συμπληρώνοντας το Μέγα Βασίλειο αναφέρει πως η νηστεία αποδιώκει τον κορεσμό της ακρασία, ανακαινίζει την καρδιά του ανθρώπου, καταστέλλει τις φλεγμονές του θυμού, καθαρίζει τις αισθήσεις της ψυχής και του σώματος, θεραπεύει τα τραύματα της ψυχής, ανακαινίζει την ψυχή από την αμαρτία, εκπορθεί τα πάθη, γαληνεύει τους λογισμούς και εισάγει στη ζωή του ανθρώπου το φόβο για το Θεό και προτρέπει τους νηστύοντες να συνδυάζουν τις αρετές της ελεημοσύνης και όλων όσων παραγγέλει ο Κύριος Ιησούς Χριστός στο Ευαγγέλιο της κρίσεως του κόσμου ώστε να ακούσουν τῆς μακαρίας φωνῆς ἐκείνης λεγούσης: *“ἐπείνασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἦμην, καὶ συνηγάγετέ με, γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με, ἡσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἦμην, καὶ ἦλθετε πρὸς με. Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου•”* (Ματθ. 25,34-36).